

GÁLDU

Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš
Kompetansesenteret for urfolks rettigheter

ÅRSBERETNING
2006

Omslagsfoto: Harry Johansen, Govas
Grafisk produksjon: Elle Kirste Porsanger, AlfaBehta Grafiske

Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter
NO 9520 Guovdageaidnu/Kautokeino
Telefon +47 7848 8000 Fax +47 7848 8020
E-post: mov@gald�.org
www.gald�.org

Innhold

A. VIRKSOMHETENS MANDAT OG ORGANISERING	5
Kompetansesenteret for urfolks rettigheter og dets forhold til departementene	5
Styre	5
Administrasjon	6
Finansiering, økonomistyring og risikohåndtering	7
Avtaler om kontorleie, og forkontor- og IT-tjenester.....	8
Samarbeid	8
B. AKTIVITETER OG TILTAK	9
www.galdu.org – en informasjonskanal i sterk vekst	9
Aktuell og informativ	9
Tekster om urfolks menneskerettigheter på nett	11
Gáldu Čála – Tidsskrift for urfolks rettigheter – etterspurt kunnskapskilde	11
Informasjonsmappe om samiske forhold i Norge	12
Seminarer	12
Riddu Ridđu seminar	12
Seminarer som det arbeidet med planlegging av i 2006:	12
Seminar om sjøsamiske rettigheter	12
Seminar om sørsamisk språkvitalisering og urfolks språkkrettheter.....	13
Journalistseminar om urfolks menneskerettigheter	13
Markering av International Polar Year 2006-2008	13
Seminar for FrP om samiske rettigheter	13
Internasjonal konferanse for urfolksjournalister.....	13
Rapporter fra seminarer og konferanser	13
Prosjektet Samiske veivisere	14
Mediedekning og –bidrag – intervjuer, kommentarer og analyser	14
Innspill og høringsuttalelser	14
Forelesninger, foredrag, innledninger, debatter o.a.	14
Henvendelser til Gáldu	15
Vertskap for delegasjoner.....	15
Filippinsk urfolksdelegasjon	15
C. OPPSUMMERENDE KOMMENTAR	17
Måloppnåelse i forhold til virksomhetsplan.....	17
D. NOEN UTFORDRINGER FRAMOVER	19
Videre utvikling av senteret.....	19
Regnskap 2006 – Gode tall og høy måloppnåelse	20

A. VIRKSOMHETENS MANDAT OG ORGANISERING

Kompetansesenteret for urfolks rettigheter og dets forhold til departementene

Kompetansesenteret for urfolks rettigheter er opprettet som ledd i regjeringens menneskerettighetspolitikk og som følge av Stortingets vedtakelse av menneskerettighetsloven. I St.meld. 21 (1999-2000) er det samepolitiske felt pekt ut som et av særskilte satsingsområder for menneskerettighetsarbeidet i Norge, mens urfolk er blant de særskilte satsingsområdene for Norges internasjonale menneskerettighetsarbeid.

Kommunal- og regionaldepartementet vedtok forskriftene til Kompetansesenteret for urfolks rettigheter 6. mars 2002.

I Tildelingsbrev - statsbudsjettet 2006 skriver Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) at kompetansesenteret skal være en faglig selvstendig institusjon. I forvaltnings- og økonomispørsmål er AID overordnet departement. AID har som ansvarlig fagdepartement, sammen med Utenriksdepartementet (UD), det politiske og økonomiske ansvaret for virksomheten ved senteret.

Senterets formål er å øke kunnskapen om og forståelsen for urfolksrettigheter og samiske rettigheter. Senteret skal samle inn, bygge opp, systematisere, vedlikeholde, bearbeide, tilrettelegge og formidle relevant informasjon og dokumentasjon om urfolksrettigheter nasjonalt og internasjonalt. Det er ønskelig at senteret skal skape et faglig nettverk til andre institusjoner som arbeider med urfolksspørsmål nasjonalt og internasjonalt. Kompetansesenteret

kan også påpeke behovet for forskning på aktuelle områder.

Målgrupper for senterets virksomhet er alle som søker kunnskap om urfolksrettigheter nasjonalt og internasjonalt, herunder skoler, frivillige organisasjoner, offentlige institusjoner og myndigheter. Kompetansesenteret skal primært tilrettelegge og formidle informasjon overfor målgrupper i Norge. Kompetansesenteret kan også tilrettelegge og formidle informasjon overfor aktuelle målgrupper i andre land, i den grad det har kapasitet til det.

Styre

Styret er kompetansesenterets øverste organ, og har det overordnede ansvaret for senterets virksomhet. Det har ansvaret for at virksomheten holder en høy faglig kvalitet, og drives effektivt og i samsvar med gjeldende regelverk. Styret har ansvaret for faglig utvikling, ressursbruk og prioriteringer, samt å utarbeide strategier for kompetansesenterets virksomhet. Styret skal avgi årsregnskap og årsmelding, og legge fram forslag til budsjett og virksomhetsplan. For å dokumentere virkningen av vesentlige forhold i virksomhetsplanen skal kompetansesenteret fastsette egne målstyringsparametere, som det skal rapporteres på i årsrapporten.

Kommunal- og regionaldepartementet ba i brev av 4. februar 2005 Universitetet i Tromsø, Norsk senter for menneskerettigheter, Samisk høyskole, Nordisk Samisk Institutt og Samerådet om å fremme forslag på kandidater til styret for Kompetansesenteret for urfolks rettigheter for

perioden 2005-2008. På bakgrunn av de innkomne forslagene besluttet Kommunal- og regionaldepartementet og Sametinget i fellesskap å oppnevne følgende til styret for KUR for nevnte periode:

- Avdelingsleder cand. paed. spec. Jan Henry Keskitalo, styreleder
- Professor dr. juris. Kirsti Strøm Bull, nestleder (valgt av styret)
- Advokat cand. jur. Ingar Nikolaisen Kuoljok, styremedlem
- Professor cand. sociol. Georges Midré, styremedlem
- Stud. jur. Inger-Ann Omma, styremedlem

Følgende er oppnevnt som varamedlemmer:

- Prorektor cand. polit. Kristine Nystad
- Førsteamanuensis dr. juris. Maria Lundberg
- Reineier og laksefisker Alf Johansen

I styret er kjønnsfordelingen i styret 40-60 mellom hhv. kvinner og menn, mens den blant varamedlemmene er 67 prosent kvinner og 33 prosent menn.

Følgende styremøter er avholdt:

- Styremøte i Kautokeino 10.02.06
- Elektronisk styremøte 06.-07.04.06
- Styremøte i Kautokeino 14.09.06
- Styremøte i Tromsø 29.11.06
- Elektronisk styremøte 19.-22.12.06

Styret har behandlet 25 saker i 2006.

Administrasjon

Kompetansesenterets daglige virksomhet utføres av en administrasjon med fire stil-

linger, hhv. to rådgivere, en førstekonsulent (50 %) og daglig leder/direktør.

Direktør er virksomhetsleder og har ansvar for kompetansesenterets interne organisering innenfor de rammer som styret fastsetter. Daglig leder er ansvarlig for at den økonomiske driften skjer i samsvar med gjeldende regelverk, og skal utarbeide budsjettforslag og årsregnskap, og holde styret orientert om økonomiske og andre forhold av betydning for kompetansesenterets virksomhet.

For å ivareta økonomifunksjonen ble det tilsatt en førstekonsulent med ansvar for regnskap og saksbehandling, Inga Kemi Turi. Stillingsressursen deles med Internasjonalt fag- og formidlingssenter, og er en basisfunksjon i sikringen av sentrenes økonomiforvaltning og regnskapsarbeid. Sentrene har selv prioritert midler til stillingen innenfor sine driftsbudsjetter for 2006.

I en av de vakante stillingene har senteret tilsatt rådgiver, Hadi Khosravi Lile, med mastergradsutdanning innenfor menneskerettigheter og fredsstudier. Han er nå ferdig med sitt engasjement. For å klare oppgavene har vi tilsatt Camilla Brattland i et seks måneders engasjement fra september. Hun har mastergrad i urfolksstudier.

Enheten har 3,11 årsverk som utfører totalt 606 arbeidsdager. I administrasjonen har det i løpet av 2006 vært tilsatt to kvinner og to menn. Ved de sentrale lønnsforhandlingene fikk samtlige ansatte opprykk med ett lønnstrinn, mens det ved de lokale forhandlingene ble gitt et opprykk med to lønnstrinn.

«Enheten har 3,11 årsverk som utfører totalt 606 arbeidsdager. I administrasjonen har det i løpet av 2006 vært tilsatt to kvinner og to menn.»

Fravær fra arbeid på grunn av sykdom utgjør i 2006 15 prosent, som er en forbedring fra år 2005, da sykefraværet var på 16,1 prosent. Fraværet skyldes en langtids-sykemelding.

På grunn av manglende ressurser på personalsiden må direktør yte en betydelig ekstrainsats utover normal arbeidstid. Ekstrainsatsen i år 2006 er på 247 timer og skyldes i alt overveiende grad mangel på stillingsressurser og langtidssykefravær, samt fortsatt fokus på regnskapsrutiner, økonomiforvaltning, rapportering og andre systemkrav. Ekstrainsatsen har vært nødvendig for å kunne opprettholde aktivitetsnivået det er lagt opp til i virksomhetsplanen.

Senteret arbeider aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene på alle samfunnsområder. Senteret tar i sin virksomhet hensyn til det fysiske miljøet, og etterlever kravene til grønn-stat-politikken.

Finansiering, økonomistyring og risikohåndtering

Kompetansesenteret har fått tildelt følgende midler i løpet av 2006:

- Fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) 2,086 millioner kroner i driftsstøtte over statsbudsjettet
- Fra Utenriksdepartementet (UD) 1,2 millioner kroner i driftsstøtte over statsbudsjettet
- Fra AID tilskudd på kr 858 000 til produksjon av informasjonsmappe om samiske forhold i Norge på samisk, norsk og engelsk

Kompetansesenteret hadde bedt om en

«Kompetansesenteret legger sterk vekt på økonomistyring, og regnskapet 2006 viser derfor gode tall.»

økning tilsvarende kostnader til 1,5 ny stilling, men dette ble ikke imøtekommet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Tildelingen fra Utenriksdepartementet har ikke vært regulert i forhold til indeks siden senteret ble etablert i 2002.

Kompetansesenteret leier kontorer fra Samisk høyskole/Nordisk Samisk Institutt. I løpet av år 2008 skal enheten flytte inn i det nye Vitenskapskapsbygget i Kautokeino. Dette vil føre til investeringsbehov i 2008 og høyere husleie.

Kompetansesenteret legger sterk vekt på økonomistyring, og regnskapet 2006 viser derfor gode tall. KUR har et mindreforbruk på kr 47 726,- som forventes overført til budsjettet for 2007.

Revisjonen av regnskapet for 2005 viser at det har vært en positiv utvikling i kvaliteten på regnskapsarbeidet. Dette er ytterligere forbedret i år 2006, da senteret har utarbeidet interne instruksjoner for økonomiforvaltning og risikohåndtering. Enheten har avtale med Senter for statlig økonomistyring (SSØ) på Hamar om utførelse av regnskapstjenester etter en fullservice-modell.

De største risikoene for enheten er at ansatte enten blir syke eller slutter på grunn av andre tilbud, svikt i innarbeidede rutiner og virus som rammer datasystemet. Det er også knyttet en del risiko til manglende ressurser for å opprette nye stillinger og møte lønnskravene. Som en del av risiko-

«Revisjonen av regnskapet for 2005 viser at det har vært en positiv utvikling i kvaliteten på regnskapsarbeidet. Dette er ytterligere forbedret i år 2006.»

håndteringen er det satt inn ulike tiltak for å redusere risikoene. Tiltak som opplæring, lønnsbetingelser, kurs og datasikkerhet er nevnt. Det viktigste er likevel at risiko er nå en del av de interne rutine og at all avvik skal rapporteres og følges opp. Det som har vært problemer i år 2006 er tilgangen på kvalifisert personell og lite ressurser internt for å utføre planlagte aktiviteter.

Det er også lagt ned betydelige ressurser i prosesser for utvikling av flerårig strategi og virksomhetsplanlegging.

Avtaler om kontorleie, og forkontor- og IT-tjenester

Kompetansesenteret har en treårig avtale fra 2004 med Samisk høgskole/Nordisk Samisk Institutt om leie av kontorer, arkiv, forkontortjenester, IT-kompetanse osv. I avtalen er omfanget av tjenestene redusert slik at senteret har kunnet omdisponere midler innenfor eget budsjett til stilling for regnskapsmedarbeider.

Samarbeid

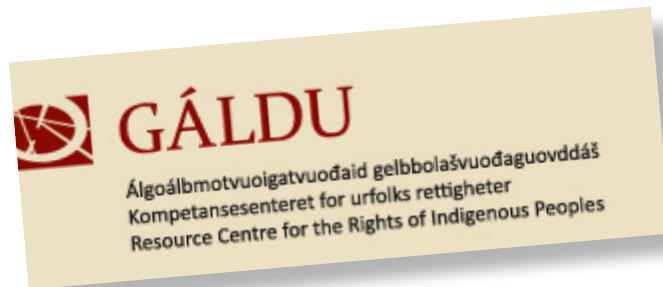
Kompetansesenteret har i 2005 samarbeidet på ulike plan med mange institusjoner og organisasjoner, hvorav følgende nevnes:

- Internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift (ICR)
- Samisk høgskole og Nordisk Samisk Institutt
- Árran Julevsáme guovdásj
- World Reindeer Herders' Association (WRH)
- Samisk nærings- og utredningscenter (SEG)
- ILO Office, Genève
- Samerådet
- Sametinget i Norge
- Sametinget i Finland
- Sametinget i Sverige

- International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA)
- Fávllis-nettverket, Universitetet i Tromsø
- Juridisk fakultet, Universitetet i Tromsø
- Senter for samiske studier, Universitetet i Tromsø
- Leder for FN's Permanent forum for urfolkssaker
- doCip (dokumentasjonssenter for urfolksspørsmål i Genève)
- University of Arizona, International Indigenous Law and Policy Programme
- Norges faste delegasjon til FN og Det norske generalkonsulatet i New York
- Norges ambassade i Guatemala, NORAD
- Norges ambassade i USA, Washington
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Same- og minoritetspolitisk avdeling
- Utenriksdepartementet, Seksjon for menneskerettigheter
- FN's spesialrapportør for urfolks menneskerettigheter og grunnleggende friheter
- Senter for statlig økonomistyring region Hamar
- Engerdal kommune
- Framtiden i våre hender

«Det er lagt ned betydelige ressurser i prosesser for utvikling av flerårig strategi og virksomhetsplanlegging.»

B. AKTIVITETER OG TILTAK

www.galdu.org – en informasjonskanal i sterk vekst

Kompetansesenteret for urfolks rettigheter har portalen www.galdu.org som sin viktigste og mest vidtrekkende kanal for formidling av informasjon og dokumentasjon.

Besøktallet har steget kraftig, og portalen er et av de mest oppdaterte på nyheter og aktualiteter om urfolk. Senteret ønsker da også i stor utstrekning å benytte seg av digitale informasjonsverktøy i formidlingsarbeidet sitt, og har i 2006 utviklet portalen videre, bl.a. ved å fornye og tilpasse design til senterets øvrige grafiske profil og øke bruken av bilder.

Aktuell og informativ

En viktig del av Gáldus målsetting er å regelmessig formidle nyheter om urfolks rettigheter på norsk, engelsk og samisk. En aktiv og aktuell webside er en forutsetning for å tiltrekke seg informasjonssøkere. Senteret legger derfor en betydelig innsats i oppdatering av siden, og arbeidet er svært tid- og ressurskrevende. Gjennom hele 2006 er siden oppdatert minst to ganger

daglig sju dager i uken med internasjonalt og nasjonalt nyhets- og aktualitetsstoff om urfolk og deres rettigheter. Det legges også jevnlig ut artikler, presentasjoner og rapporter om samiske og andre urfolks rettigheter. Bl.a. er finnmarksloven og informasjon om loven, andre lover, forslag til Nordisk samekonvensjon, utredning om reindriftsrettigheter, relevante dommer, konvensjoner, artikler, rapporter lagt ut på siden. Det legges også ut linker til andre nyhetskanaler globalt. Jobben har vært gjort av alle de faglig ansatte.

Publikums bruk av www.galdu.org viser at senteret har lyktes med strategien med hyppig oppdatering og redigering av informasjonen på hjemmesiden sin. Siden starten i 2004 har tallet på brukere vokst kraftig. I løpet av 2006 har www.galdu.org hatt 1 681 693 treff totalt, noe som er nær en fordobling - en økning på 773 596 eller 85,2 % av antall treff - på ett år. I 2006 har websiden hatt et *gjennomsnittlig* antall unike brukere på 11 164 per måned, mens gjennomsnittlig antall treff per måned er 140 141.

Senteret får svært gode tilbakemeldinger fra brukere, som synes at sidene er informative og intruktive. Også nyhetsmedier gjør bruk av galdu.org til research-søk og til å referere fra. Dessuten er skoler, skoleelever og studenter blant brukerne av siden.

«En aktiv og aktuell webside er en forutsetning for å tiltrekke seg informasjonssøkere. Senteret legger derfor en betydelig innsats i oppdatering av siden, og arbeidet er svært tid- og ressurskrevende. Gjennom hele 2006 er siden oppdatert minst to ganger daglig sju dager i uken med internasjonalt og nasjonalt nyhets- og aktualitetsstoff om urfolk og deres rettigheter.»

Nedenstående statistikk er tatt ut fra www.galdu.org/statistihkka:

Summary by Month										
Month	Daily Avg				Monthly Totals					
	Hits	Files	Pages	Visits	Sites	KBytes	Visits	Pages	Files	Hits
Jan 2007	7521	4576	1873	455	2622	1291434	4557	18730	45762	75217
Dec 2006	6817	4411	2109	465	4276	3293692	14425	65382	136751	211339
Nov 2006	5205	3597	1486	355	1125	388851	1420	5944	14391	20823
Totals						4973977	20402	90056	196904	307379

Summary by Month										
Month	Daily Avg				Monthly Totals					
	Hits	Files	Pages	Visits	Sites	KBytes	Visits	Pages	Files	Hits
Nov 2006	6259	4619	2840	371	3439	2899042	8170	62490	101638	137702
Oct 2006	5983	4336	2844	359	4225	4120455	11156	88174	134433	185501
Sep 2006	6065	4164	2574	357	3988	3613924	10734	77222	124948	181951
Aug 2006	2845	2067	1120	246	3622	1702751	7643	34742	64103	88202
Jul 2006	3643	2886	2159	363	3261	2035206	11260	66944	89475	112939
Jun 2006	4030	3158	2219	418	3696	2127782	12553	66578	94762	120909
May 2006	4465	3510	2187	418	4391	2300795	12967	67827	108831	138440
Apr 2006	3759	3044	1972	406	4132	1825951	12208	59167	91335	112795
Mar 2006	4395	3441	2157	418	4061	2137156	12980	66877	106701	136248
Feb 2006	4240	3465	2106	340	3947	1897287	9523	58987	97036	118738
Jan 2006	3745	2899	1616	288	3650	1866400	8930	50125	89887	116106
Dec 2005	2654	2000	1073	248	3001	1329296	7702	33281	62017	82299
Totals						27856045	125826	732414	1165166	1531830

Statistikken er delt i to på grunn av bytte av webtilbyder og webserver i november. Serverbytte skjedde på grunn av ustabil server og mye nedetid hos Gáldus forrige webtilbyder. Spesielt i august opplevde vi mye nedetid, og det er også grunnen til at galdu.org har lave besøkstall for denne måneden.

*«Desember 2005: **7702** besøkende.
Desember 2006: **14425** besøkende.»*

Likevel viser statistikken at besøkstallene for galdu.org øker fra år til år, eksemplvis slik:

Oktober 2005 var det **7867** besøkende og i 2006 **11156** besøkende
November 2005 var det **8328** besøkende og i 2006 **12727** besøkende
Desember 2005 var det **7702** besøkende og i 2006 **14425** besøkende

Med besøkende (Visits) menes antall registrerte PC'er som har besøkt galdu.org. Treff (Hits) betyr antall ganger det er blitt klikket på www.galdu.org. Disse tallene inneholder også treff fra søkemotorer som har skannet galdu.org.

Tekster om urfolks menneskerettigheter på nett

Som et ledd i Gáldus mål om å fremme kunnskaper om og forståelse for urfolks rettigheter har Gáldu i 2006 jobbet over lengre tid med utvikling og utarbeidelse av tekster til en nettside om urfolks menneskerettigheter. Det finnes i dag svært få nettsider på norsk, og ingen på samisk, som gir en innføring i menneskerettigheter - og ingen nettsider som forklarer urfolks menneskerettigheter. Tekstene skal kunne brukes av elever helt ned i ungdomstrinnet samtidig som det stilles høye krav til kvaliteten på innholdet. Tekstene vil bli kvalitetssikret, oversatt, bildelagt og publisert på galdu.org i 2007.

Gáldu Čála – Tidsskrift for urfolks rettigheter – etterspurt kunnskapskilde

Gáldu Čála – Tidsskrift for urfolks rettigheter (Gáldu Čála – Eamiálbmotvuoigatvuodaid áigečála og Gáldu Čála – Journal of Indigenous Peoples' Rights) er senterets viktigste publikasjon i trykt versjon. Den etterspørres i stadig større grad, og bl.a. studenter ved høyskoler og universiteter benytter tidsskriftet som kunnskapskilde.

I 2006 har Kompetansesenteret for urfolks rettigheter utgitt tre numre i papirversjon av Gáldu Čála – Tidsskrift for urfolks rettigheter på samisk, norsk og engelsk, ett av dem bare på samisk og norsk. Et nummer er foreløpig bare tilgjengelig på web før den er tilgjengelig fra trykkeriet. De utgitte numrene er:

1/2006: Noen juridiske betraktninger vedrørende samiske rettigheter i saltvann av Elisabeth Einarsbøl på norsk, samisk og engelsk.

2/2006: En ny æra for urfolk av Hadi Lile på norsk, samisk og engelsk

3/2006 Urfolksrettigheter i en kanadisk kontekst av Yngve Engkvist på samisk og norsk

4/2006 Oil and Gas Exploitation on Arctic Indigenous Peoples' Territories av Rune Fjellheim og John Bernhard Henriksen som finnes foreløpig bare på engelsk på www.galdu.org.

Dette nummeret er blitt skrevet ut og distribuert bl.a. under Arktisk Råds ministerkonferanse i Kiruna i 2006 og Inuit Circumpolar Conference i Barrow, Alaska.

Disse numrene, og nr 1, 2 og 3/2005, er distribuert til biblioteker, institusjoner, organi-

sasjoner og enkeltpersoner i omkring 1700 eksemplarer på alle språk. De er også gitt til samtlige representanter på Sametinget.

Det er videre arbeidet med utvikling og/eller oversetting av manus for Gáldu Čála om FNs urfolksdeklarasjon, Nordisk samekonvensjon, Lappekodisillen, Kåfjorddommen og sjøsamiske rettigheter, san-folket i Botswana og om olje og reindrift i Nenets-området i Russland.

Arbeidet med Gáldu Čála krever mye tid, og kan karakteriseres som redaksjonell og forlagsmessig virksomhet. Ved masseutsendelser har dette arbeidet dels vært utført ved hjelp av innleid skoleungdom som har satt tidsskriftet i konvolutter og klistret etiketter.

Informasjonsmappe om samiske forhold i Norge

Kompetansesenteret for urfolks rettigheter har produsert og ferdigstilt en informasjonsmappe som inneholder en DVD med 15 korte filmsnutter og 30 faktaark om samiske forhold i Norge. Mappen er laget på samisk, norsk og engelsk. Mappen er produsert i 2 000 eksemplarer fordelt på de tre språkene. Senteret har søkt om midler til å oversette, tilrettelegge og utgi

«Kompetansesenteret for urfolks rettigheter har produsert og ferdigstilt en informasjonsmappe som inneholder en DVD med 15 korte filmsnutter og 30 faktaark om samiske forhold i Norge.»

informasjonsmappen på russisk og spansk. I forbindelse med den årlige sesjonen for FNs permanente forum for urfolkssaker ble mappen lansert på Scandinavia House i New York i samarbeid med Norges delegasjon til FN, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Sametinget og Samiske veivisere fra Samisk høyskole. I alt 500 mapper ble stilt ut og distribuert til delegater og andre deltakere på Permanent Forum i FN-bygningen. Det er gjort avtale med ČálliidLágádus i Karasjok om distribusjon av informasjonsmappen.

Seminarer

Riddu Ridđu-seminar

Gáldu arrangerte et seminar om urfolks rettigheter i forbindelse med den internasjonale urfolksfestivalen Riddu Ridđu i 2006. Seminaret ble arrangert i samarbeid med festivalarrangørene. Leder for seminaret var Hadi Lile. Hovedtalerne var Geir Tommy Pedersen som er politisk rådgiver for Sametingspresidenten og tidligere leder for Samerådet. Og Ernest Web, som er en prisbelønnet filmprodusent fra Canada. Det var cirka 30 deltagere på seminaret. Vi benyttet også anledningen til å dele ut tidsskriftene våre Gáldu Čála.

Seminarer som det arbeidet med planlegging av i 2006:

Seminar om sjøsamiske rettigheter

I forbindelse med kystfiskeutvalget for Finnmarks folkemøter, har Gáldu i samarbeid med Fávllis-nettverket høsten 2006 planlagt seminar om fjordfiske, kultur og rettigheter som avholdes 31. januar 2007 på Varanger samiske museum i Varangerbotn. Både lokale bidragsytere og fagfolk fra Universitetet i Tromsø står på programmet. Gáldu har koordinert program og finansierer reise for en foredragsholder, og bidrar selv med et foredrag om sjøsamiske rettigheter v/Elisabeth Einarsbøl.

Seminar om sørsamisk språkvitalisering og urfolks språkrettigheter

I samarbeid med Engerdal kommune har Gáldu høsten 2006 planlagt to seminarer om sørsamisk og urfolks språkrettigheter, som gjennomføres i forbindelse med samefolkets dag i 2007. Språkrettigheter var Gáldus fokusområde for 2006 og markeres med seminaret den 7. februar, der samiske språkrettigheter settes i et internasjonalt perspektiv med internasjonale foredragsholdere. Gáldu har laget program, stått for annonsering og påmelding, og planlagt seminarene i samarbeid med prosjektleder for Sametingets språkmotiveringsprosjekt. Antall deltakere er regnet til rundt 75 og avholdes i Elgå i Engerdal kommune.

Journalistseminar om urfolks menneskerettigheter

I samarbeid med Samisk høgskole har KUR planlagt et seminar om urfolks rettigheter for journalister. Seminaret er delt i en generell del om menneskerettigheter og urfolks rettigheter og en mer spesifikk del der vi går mer inn på aktuelle temaer som Finnmarksloven, Nordisk samekonvensjon og olje og gass-spørsmålet. Gáldu har laget program og utarbeidet målsettinger for seminaret. I tillegg har vi gjort en undersøkelse om interessen for et slikt seminar blant journalister. Interessen er stor, og vi regner med å gjennomføre seminaret i løpet av 2007.

Markering av International Polar Year 2006-2008

Gáldu har sammen med Internasjonalt fag- og formidlingssenter for reindrift, World Reindeer Herders' Association, Samisk høgskole/Nordisk Samisk Institutt, Samisk videregående skole og reindriftsskole og Kautokeino kommune bidratt til planleggingen og promoteringen av markering av det internasjonale polaråret 2006-2008, som arrangeres i Kautokeino 14.-15.02.07.

«Gáldu har høsten 2006 vært i kontakt med FrP og Sametinget om et kurs i samiske rettigheter og kultur for FrP-politikere og muligens også for andre politiske partier.»

Seminar for FrP om samiske rettigheter

Gáldu har høsten 2006 vært i kontakt med FrP og Sametinget om et kurs i samiske rettigheter og kultur for FrP-politikere og muligens også for andre politiske partier. Kurset er på planleggingsstadiet og må gjennomføres i samarbeid med FrP som oppdragsgiver og Sametinget som samarbeidspartner.

Internasjonal konferanse for urfolksjournalister

Gáldu har i samarbeid med Sámi Journalisttaid Searvi (Samisk journalistforening) planlagt en internasjonal konferanse for urfolksjournalister fra ulike regioner i verden. Konferansen er tenkt avholdt i 2007.

Rapporter fra seminarer og konferanser

Gáldu legger ut informasjon og dokumenter på nett fra konferanser og seminarer der senteret har vært representert og som senteret selv organiserer eller har vært med på å organisere. Blant annet er referat og dokumenter fra Ája-konferansen 2004 om Svartskogen og urfolks landrettigheter er lagt ut på nettet, likedan med referat og dokumenter fra Forum-konferansen 2006 (Forum for urfolk i bistanden) på Universitetet i Tromsø. Kystfiskeutvalgets folkemøter har vært en tilbakevendende sak for nettsidene og skal også følges opp gjennom 2007, likedan med FN-deklarasjonen om urfolks rettigheter.

Prosjektet Samiske veivisere

Kompetansenteret for urfolks rettigheter deltar i prosjektet Samiske veivisere som er finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet og gjennomføres av Samisk høyskole. Gáldu er representert i referansegruppen for prosjektet. Samiske veivisere skal spre opplysning om og bidra til interesse for samiske temaer gjennom besøk og opptredener på skoler og i organisasjoner. Gáldu har vært med i prosjektet siden oppstart, og har således bidratt sterkt til innholdet i det.

<http://www.infonuorra.no/category.php?categoryID=388&PHPSESSID=02c28261cff5eaed9763cd7b31f7ccbc>

Mediedekning og –bidrag – intervjuer, kommentarer og analyser

En viktig del av Gáldus virksomhet er å svare på henvendelser fra medier, og senteret har vært gjenstand for en jevn mediedekning i 2006. Mediene har ofte innhentet kommentarer fra både senterets leder og rådgivere i saker som gjelder urfolks rettigheter og hendelser i urfolksverdenen. Bl.a. har vi bidratt med kommentarer, bakgrunn og analyser av internasjonale urfolksinstrumenter, urfolks situasjon i ulike regioner, konflikter, valg i flere land, fattigdomsproblematikk og rettighetsspørsmål, mediernes dekning av samiske og andre urfolkssaker, og ikke minst om finnmarksloven i Norge. I tillegg til dette har mediene brukt senterets nyhetssider flittig og har både sitert og fulgt opp nyhetssaker fra www.galdu.org-sidene. Også styrets leder har deltatt i radioprogrammer og gitt intervjuer.

Av massemedier representanter for senteret har gitt intervjuer eller bidratt med informasjon (også kronikk og innlegg) til i løpet av 2006 kan følgende nevnes:

- Aftenposten
- Altaposten

«Gáldu har bidratt med kommentarer, bakgrunn og analyser av internasjonale urfolksinstrumenter, urfolks situasjon i ulike regioner, konflikter, valg i flere land, fattigdomsproblematikk og rettighetsspørsmål, mediernes dekning av samiske og andre urfolkssaker, og ikke minst om finnmarksloven i Norge.»

- Áššu
- Kanal 24
- Le Monde (Frankrike)
- Min Áigi
- NRK Sámi Radio
- Nettportalen N24
- Nordlys
- Ságat
- Sånn er livet, NRK P2
- YLE Sámi Radio

Innspill og høringsuttalelser

Gáldu er en viktig høringsinstans for staten og Sametinget. Et av de høringsbrevene vi har jobbet mest med i 2006 angikk Nordisk samekonvensjon. Gáldu skrev et meget grundig høringsbrev der vi kom med en rekke forslag.

Vi har også skrevet en høringsuttalelse om Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark jf. Finnmarksloven §4.

Forelesninger, foredrag, innledninger, debatter o.a.

Representanter for Gáldu har bidratt både med forelesninger, foredrag, innlegg og debattledelse på ulike seminarer og konferanser i 2006. Nevnes kan:

- Innlegg om finnmarksloven som eksempel på partnerskap mellom urfolk og nasjonalstater, FNs ekspertseminar om forslag til internasjonal urfolkserklæring, februar

«Servicen til de som henvender seg til Gáldu, varierer fra svar på e-post til å sende dokumenter og linker, og til å organisere møter hos samiske institusjoner og guide besøkende i Kautokeino og Karasjok og holde foredrag eller være hjelpelige med å videreformidle informasjon på andre måter.»

- Innlegg om Arktis som globalt ressursreservoar og urfolks rettigheter på møte i regjeringens ekspertutvalg for nordområdene, mars
- Foredrag: "Flerkulturelle trender i det fremtidige Norge", Norsk Redaktørfor­enings vårmøte 2006
- Foredrag: "Er flerkultur en trussel for urfolkskulturer", Samiske Veckan, Umeå, seminariet Urbefolkningar i internatio­nellt samarbeide, mars
- Møte- og debattledelse på Interna­ tional Association of Impact Assessment (IAIA) 06: Power, Poverty and sustain­ ability: The Role of Impact Assessment. Defining roles and responsibilities for including indigenous peoples in IA, Sta­ vanger, 25. mai
- Forelesninger for studenter i journal­ istikk og urfolkskunnskap ved Samisk høyskole

Henvendelser til Gáldu

Gáldu får henvendelser via e-post og telefon ukentlig med spørsmål om samiske forhold og rettigheter, og senteret forsøker å svare så langt ressurser og tid strekker til. Høsten 2006 har vi blant annet videreformidlet en personlig henvendelse om likestilling i reindriften til likestillings- og diskrimineringsombudet. Servicen de som henvender seg til senteret får, varierer fra svar på e-post til å sende dokumenter og linker, og til å organisere møter hos samiske institusjoner og guide besøkende i

Kautokeino og Karasjok og holde foredrag eller være hjelpelige med å videreformidle informasjon på andre måter.

Vertskap for delegasjoner

Filippinsk urfolksdelegasjon

Et viktig mål for Gáldu er å formidle informasjon om urfolks rettigheter og urfolks situasjon. Gáldu skal primært formidle informasjon ovenfor målgrupper i Norge. I de tilfeller Norge som stat eller norske aktører bryter urfolks rettigheter har vi et spesielt ansvar å formidle informasjon.

En av sakene Gáldu har jobbet mye med i 2006 er den såkalte "Crew Gold-saken". Urfolk på øya Mindoro i Filippinene har i lengre tid hatt store problemer med det norske gruveselskapet Crew Gold. Crew Gold ønsker å bygge en nikkelgruve på Mindoro til stor fortvilelse for folkene som bor der.

Gáldu fikk en henvendelse fra Philip­ pine Indigenous Peoples Links i London. I samarbeid med Framtiden i våre hender har vi organisert en lang rekke møter i Norge for representantene til urfolkene og befolkningen forøvrig på Mindoro. Hele delegasjonen kom i september og var i møte med stortingspolitikere, Utenriks­ departementet, Sametinget, Samerådet, Sa­ misk kirkeråd, Framtiden i våre hender og en rekke massemedier inkludert Nettpor­ talen N24, NRK Sámi Radio (Radio og TV), nyhetsmagasinet Ny Tid og Norwatch.

Gáldu har i samarbeid med PIPLinks og Framtiden i våre hender gjentatte ganger forsøkt å organisere møter med represen­ tanter for selskapet Crew Gold, men selska­ pet ønsket ingen dialog. Møtene med andre aktører var svært vellykkede, og besøket fikk omfattende mediedekning. Det var flere hovedoppslag i nettportalen N24, et opp­ slag på VG-nett, en forsidesak på Aftenpos­ tens økonomiseksjon, flere TV-reportasjer

i NRK1 Sámi Radio Oddasat og en artikkel i nyhetsmagasinet Ny Tid. I tillegg til at Gáldu bidro til formidle betydelig med informasjon om situasjonen for urfolkene i Filippinene, bidro vil til å skape en betydelig debatt om urfolks rettigheter.

Andre besøk som Gáldu har vært verter for, holdt foredrag og organisert møter for er:

- Stortingets kommunalkomité
- Delegasjon fra Miljøverndepartementet
- Delegasjon fra Yamal i Russland
- Delegasjon med journalister og forskere fra Guatemala, samt representanter for den norske ambassaden i Guatemala
- Delegasjon fra en frivillig organisasjon i Baskerland (Spania)
- Studenter fra en journalistshøgskole i Danmark
- Studenter og lærere ved urfolksmasterprogrammet på Universitetet i Tromsø

C. OPPSUMMERENDE KOMMENTAR

Kompetansesenteret har gjennomført oppgaver og deltatt på arrangementer samt startet opp prosjekter for videreføring i 2006 etter de prioriteringer som er satt opp i virksomhetsplanen. Fokus er satt på og betydelig innsats er lagt ned i kvalitetssikring av økonomiforvaltning og regnskapsrutiner, samt internkontroll. De fleste punktene som er satt opp i planen er gjennomført eller påbegynt, også oppgaver som hadde noe lavere prioritet.

Måloppnåelse i forhold til virksomhetsplan

Administrasjonen har utført samtlige oppgaver som styret har vedtatt i virksomhetsplan 2006 innenfor administrasjon og saksbehandling, herunder arbeid med budsjett, årsberetning, regnskap, interne instruksjoner og internkontroll, strategi- og virksomhetsplanlegging, utlysning av stillinger osv. Det er gjennomført rekrutteringsprosess til fast stilling som rådgiver, men ingen av søkerne som var innstilt av styret tok imot stillingen. Senteret har derfor hatt rådgivere tilsatt i engasjement, og har kjøpt inn tjenester eksternt.

- Senteret har i 2006 publisert aktualitetsstoff og igangsatt utarbeidelse av artikkel om urfolkserklæringen med tanke på publisering på www.galdu.org og i Gáldu Čála i 2007. Senteret har ikke vært representert på møter i arbeidsgruppen for FNs erklæring om urfolks rettigheter.
- Senteret var representert på 2006-sesjonen for FNs permanente forum for urfolkssaker, og lanserte i den forbindelse et prøveopplag av informasjonsmappen om samiske forhold i Norge. 500 mapper ble distribuert under møtet i FN i New York.
- KUR har jevnlig lagt ut nyheter og aktualiteter om finnmarksloven på www.galdu.org, og har bidratt med informasjon, dokumentasjon og kildehenvisninger for interesserte som har henvendt seg til senteret.
- Senteret har også arbeidet med artikler om Nordisk samekonvensjon med tanke på offentliggjøring på www.galdu.org og i Gáldu Čála. Forfatterne har ferdigstilt artiklene, som er under oversetting ved utgangen av året. Senteret har i 2006 også artikler om Lappekodisillen under produksjon.
- Artikler om san-folkets rettighetskamp i Botswana og om maasaiens situasjon i Kenya og Tanzania er ferdigstilt og lagt ut på www.galdu.org.
- Senteret har i løpet av 2006 utarbeidet tekster om urfolks menneskerettigheter som skal legges ut på websiden. Ved utgangen av året er tekstene gjenstand for kvalitetssikring, og det tas sikte på å oversette, framskaffe bildemateriale, utarbeide design og publisere stoffet i 2007.
- Senteret har hatt språklige rettigheter som fokusområdet i 2006, og har inngått samarbeid med Engerdal kommune om et seminar 6. og 7. februar 2007 om språklig revitalisering i et sørsamisk samfunn. Seminaret er planlagt og forberedt i 2006 med internasjonale foredragsholdere, og kommer i stedet for det som i virksomhetsplanen heter 1.-septemberseminaret. Det er også utarbeidet en artikkel om samenes språklige rettigheter i en historisk kontekst under arbeidet med seminaret.

- Terminologi-prosjektet om internasjonale urfolksinstrumenter og –organisasjoner, som KUR har arbeidet med i 2004 og 2005, er blitt ferdigstilt med rapport til Sametinget, som har finansiert prosjektet.
- Produksjonen av informasjonsmappen om samiske forhold (DVD-prosjektet) er ferdigstilt i samisk, norsk og engelsk versjon i 2006. Mappen inneholder en DVD med 15 korte filmer og 30 faktaark om samisk historie, språk og kultur, næringer, Sametinget m.m. Filmsnuttene og faktaarkene er også lagt ut på www.galdu.org under linken “Vi er samer” Introduksjon til samiske forhold i Norge. Det er gjort avtale med ČálliidLágádus i Karasjok om distribusjon av informasjonsmappen til skoler, organisasjoner, biblioteker o.a. brukere.
- Kompetansesenteret har i 2006 forhandlet fram avtale med ILO Office i Genève om rettigheter til versjonering av ILO Convention No. 169 A Manual til norsk og samisk. Håndboken vil inngå i senterets informasjons- og dokumentasjonsformidling av internasjonal urfolkslovgivning til målgrupper i Norge.
- Senteret har offentliggjort rapporter, pressemeldinger og uttalelser fra ulike FN-organer om urfolks menneskerettigheter på www.galdu.org.
- Senteret er representert i referansegruppen for Samiske veivisere, et prosjekt med tre samiske ungdommer som informerer om samiske forhold på videregående, skoler o.l. som ledes av Samisk høyskole og finansieres av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. KUR har deltatt i arbeidet siden starten, og har derigjennom bidratt sterkt til innholdet i prosjektet.
- Kompetansesenteret har også deltatt med artikler, innlegg, kommentarer m.m. ved eksterne henvendelser, og regner med etterspørsel på dette området også i 2007. Økningen i antall henvendelser, og nye initiativ fra senterets egen side, viser et klart behov for økte ressurser og flere stillinger.

I løpet av år 2007 vil det innarbeides målparametere til virksomhetsplanen, slik at aktivitetene og virksomheten kan rapporteres og styres i forhold til måloppnåelse. Oversikten viser årets aktivitet i forhold til vedtatt virksomhetsplan:

Hovedtema	Arbeidsoppgaver	Utførelse	Videre oppfølging:
Administrasjon	Web side Interne rutiner Henvendelser	Web siden blir løpende orientert og besøkstallet stiger. Interne rutiner er utarbeidet. Henvendelser blir besvart, men enheten bærer preg av underbemanning.	Det jobbes med å styrke bemanningen ved å søke ekstra midler til en ny stilling.
Møter, seminarer	Styremøter Konferanser Ulike forum	Styret har jobbet aktivt og behandlet 25 saker. Ansatte ved enheten har holdt foredrag og forelest i tema som sjøsamer og Finnmarksloven.	Nye kurs og konferanser er lagt inn i virksomhetsplanen.
Andre tema	Opplæringsmateriale DVD-prosjektet Opplæring, informasjon	Ferdigstilt informasjonsmappe med DVD. Mediene bruker senteret aktivt for å få kommentar eller faglig innspill.	Søker midler for å videreutvikle informasjonsmappen.

D. NOEN UTFORDRINGER FRAMOVER

Videre utvikling av senteret

Gáldu Kompetansesenteret for urfolk hadde i 2006 et driftsbudsjett på kr 3 286 000, noe som er en økning på kr 46 000 fra året før. Økningen skriver seg fra indeksregulering av tildelingen fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Tildelingen fra Utenriksdepartementet er ikke blitt regulert i forhold til indeks siden opprettelsen av senteret i 2002, og den reelle pengeverdien av UD's andel av budsjettet har i realiteten gått ned med 122 000 kroner.

De første årene har det gått mye ressurser og tid til selve etableringen med fokus på administrasjon og økonomiforvaltning. Senteret har imidlertid ikke blitt tilført tilstrekkelig med midler til at senteret har kunnet utvide sin faglige virksomhet for å bedre å kunne samle inn, systematisere og videreformidle informasjon om og dokumentasjon av samiske og urfolks rettigheter.

I forbindelse med behandlingen av budsjett 2006 signaliserte styret ved KUR overfor overordnet departement allerede i november 2004 at senteret bør få tilført midler til to nye stillinger.

Kompetansesenterets styre og administrasjon ønsker at mest mulig av senterets faglige ressurser nyttes til faglig vedtektsfestet virksomhet.

For at Kompetansesenteret for urfolks rettigheter skal kunne oppfylle målet i St.meld. 21 om å være et spesialisert supplement til de større menneskerettighetsmiljøene i landet, er det behov for en økning i den ordinære tildelingen over statsbudsjettet til minst 5,192 millioner

kroner i 2008. Budsjettet vil da ta høyde for økt aktivitet og ekstraordinære kostnader i forbindelse med det nye Vitenskapsbygget.

Med regjeringens satsing på nordområdene, er det nødvendig å ivareta urfolksperspektivet og rette fokus mot samiske og urfolks rettigheter. I denne sammenheng bør Kompetansesenteret for urfolks rettigheter bli tilført nødvendige midler og tildeles en sentral rolle i framskaffing og formidling av informasjon og dokumentasjon spesielt om urfolk og petroleumsvirksomhet i det sirkumpolare området.

Følgende hovedaktiviteter er lagt i virksomhetsplanen for år 2007:

Hovedmål 1: Økt kunnskap

- Informasjonsformidling - urfolks rettigheter
- Prosjekt: Retten til språk
- Undervisningsmaterieell

Hovedmål 2: kilde til informasjon og dokumentasjon

- Informasjonsformidling gjennom webside
- Tidsskrift for urfolk – Gáldu Čála

Hovedmål 3: Høy kompetanse

- Nettverksbygging
- Kompetanseutvikling

Regnskap 2006 – Gode tall og høy måloppnåelse

Gáldu Kompetansenteret for urfolks rettigheter legger fram regnskap for 2006 med et overskudd på kr. 89.208,- fordelt på drift og prosjekt. Enhetens strenge styring på øko-

nomien gjør at årets regnskap viser gode tall. Gáldu kan også vise til en vellykket framdrift og høy måloppnåelse også i 2006. Regnskapet viser følgende tall:

Beskrivelse	Regnskap 2006	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett
Inntekter:			
Overføring fra fjoråret	-103.000	-103.000	
Utenriksdepartementet	-1.200.000	-1.200.000	
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	-2.086.000	-2.086.000	
Sum inntekter	-3.389.000	-3.389.000	-3.016.144

Beskrivelse	Regnskap 2006	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett
Utgifter:			
Faste stillingshjemler	882.010	1.084.153	1.364.903
Midlertidige stillinger	173.069	27.000	0
Vikarer	42.836	43.000	0
Oversetting/tolking	6.113	10.000	0
Godtgj. styre, råd, utvalg	68.485	68.000	0
Diverse utvalg, honorar	45.649	47.000	0
Arbeidsgiveravgift	63.943	75.000	0
Inventar	26.600	0	6.912
Utstyr	19.517	21.912	30.000
Rekvisita	100.190	95.000	0
Edb-rekvisita	41.099	20.000	0
Reiseutgifter	254.338	297.000	400.000
Representasjon, styrer, råd, utvalg	0	0	50.000
Fakturerte reiseutgifter	96.982	133.000	0
Kompetanseutvikling	18.217	20.000	50.000
Representasjon, bispising	17.873	15.000	20.000
Informasjon	151.230	129.647	164.647
Trykningsutgifter	52.769	55.000	10.000
Mobiltelefon	30.637	25.000	110.000
Kontortelefon	15.096	15.000	0
Konsulentbistand	380.469	366.856	20.000
Kjøp av tolking/oversetting	286.995	285.000	0
Kjøp av it-tjenester	130.283	130.000	210.000
Kjøp av regnskapstjenester	119.405	120.000	115.000
Uforutsette utgifter	1.840	12.112	0
Tidsskrifter	15.688	16.000	0
Innbinding, fotografering m.m.	0	0	0
Databaseabb./søketj. bibliotek	11.475	12.000	0
Arrangement av seminar og lignende	60.000	0	20.000
Ymse driftsutgifter	25.571	60.000	2.112
IKT-vedlikehold, faste avtaler	32.464	30.000	10.000
Husleie	122.229	122.320	126.320
Diverse poster (under kr. 10.000)	48.204	54.000	306.250
Sum utgifter	3.341.274	3.389.000	3.016.144
Overskudd 2006	47.726	0	0

Regnskapet inneholder prosjektrekningskap for informasjonsmappen om samiske forhold i Norge som Gáldu har utarbeidet i samarbeid med bl.a. Arbeids- og inku-

deringsdepartementet. Prosjektet har eget tilskudd på kr. 858.000,-. Årets utgifter knyttet til prosjektet er kr 41.482,- lavere en budsjettet, og er som følger:

	Regnskap	Rev. budsjett
Mottatt tilskudd	-858.000	-858.000
Eget arbeid	128.077	113.199
Kjøp av tjenester	688.441	744.801
Sum utgifter	816.518	858.000
Sum årets overskudd	41.482	0

Kompetansesenteret for urfolks rettigheter (Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš) har til formål å øke kunnskapen om og forståelsen for samiske og urfolksrettigheter. Virksomheten går bl.a. ut på å samle inn, tilrettelegge og formidle relevant informasjon og dokumentasjon om urfolksrettigheter nasjonalt og internasjonalt. Målgrupper er alle som søker kunnskap om urfolksrettigheter, herunder skoler, frivillige organisasjoner, offentlige institusjoner og myndigheter.

GÁLDU

Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš
Kompetansesenteret for urfolks rettigheter
Resource Centre for the Rights of Indigenous Peoples

NO 9520 Guovdageaidnu/Kautokeino Telefon +47 7848 8000 Faks +47 7848 8020 www.galdu.org